

Sarpsborg
kommune

Årbok 2023 – 2024

**Fortellinger og tilbakeblikk fra hverdagslivet i
St. Olavs barnehage**

Uke 33

Inkluderende lekemiljøer. Et av de viktigste grunnvilkårene i barndommen er at barna er omgitt av voksne som er positive og har tillit til dem. Vi jobbet mye med den voksnes væremåte på plandagene, og hver base valgte sin egen rollemodell for veien videre: Astrid Lindgren, Jesper Juul, Hedvig Montgomery og Bjørnis, fremhever på hver sin måte barn som kompetente og meningsskapende.

Uke 34

I rammeplanen for barnehagen, står det om ulike overganger, blant annet fra hjem til barnehage. Barnet må gis tid og rom for å etablere trygghet til sin nye arena. Det starter mange nye barn i St. Olavs. Sammen med foreldrene er de nå i gang med tilvenning på basene. Foreldrene følger barna der de beveger seg, så de er både fysisk og emosjonelt tilgjengelig underveis på oppdagelsesferden. Vi som jobber her følger parallelt med, for etter hvert er det vi som skal være barnets trygge havn, som gir trøst, støtter og hjelper til i følelsene, eller som det står i årsplanen vår; det å være er like viktig som å lære. Vi skal bli godt kjent, så alle kan få utvikle seg videre som seg selv.

I årsplanen vår står det at barna skal oppleve tilhørighet og samhold i lekemiljøer som er spennende, trygge og med anerkjennende ansatte som er tilstede, kan leke og lede.

Et av de eldre barna ville i går inn til sitt småsøsken på Tømmerstokken. Hun ville «leke turn» slik de hadde gjort hjemme. Det er lenge siden jeg har stått i bro sa den ansatte, men la oss prøve! Barnet veiledet den ansatte og sammen ble de stående i bro! Dette ga mersmak til både små og store i St. Olavs barnehage.

Uke 35

Musikk er et universelt språk som inviterer til relasjonsbygging. Tre ganger i uken har vi musikkstund med Bente på Fossefallet. Da samles vi rundt pianoet. Barna som liker å spille, sitter sammen med Bente bak pianoet. De som nyter musikk best i bevegelse, beveger seg fra piano til dansegulv alt ettersom hvilken sang som spilles. Noen av barna liker best å sitte nær en voksen på et fang, og øve litt på bevegelsene og rytmene der. Sangene, de bestemmer vi sammen. For alt blir til underveis i sangstunden - både sangene, dansene og de gode relasjonene.

«Kan vi male, Liv?» spør et av barna.
«Klart vi kan!» svarer Liv.
Og så går de i gang. Det kommer det flere barn til, og flere voksne. De samarbeider og hjelper hverandre. Det males - noe på arket, litt på bordet, litt på nesa og i panna, og litt i håret. Men det er ikke så farlig, for en maleaktivitet handler om så mye mer enn et maleri på et ark. Og det at man får rom av den voksne til å både starte opp og prøve seg frem på sin egen geniale måte, er noe av det viktigste et barn får erfare i barnehagen vår.

Uke 36

«Er det 17. mai?», spurte en toåring da han fikk øye på alle de fremmede menneskene som toget gjennom Hjerterommet, geleidet av en velkomstgruppe med barn fra Vikingene og Fossefallet og Therese Thorbjørnsen. Statsministeren og tre av hans statsråder hadde valgt å slippe nyheten om redusert foreldrebetaling i St. Olavs.

Vi forsøkte å vise frem barnehagen vår og vi snakket med politiet. Heldigvis trengte Is-kiosken litt reparasjon. Så da fikk vi demonstrert vår pedagogikk i praksis: barna skal være med på alt.

Da ministerne skulle gå, måtte vi spørre Tonje Brenna, kunnskapsministeren, om noe, for vi kjenner nemlig henne fra før av. «Hvorfor kom du ikke til 100-rettersmiddagen vi inviterte deg til i vinter?». «Det visste jeg ikke noe om», svarte Tonje, og la til: «Men jeg kommer neste gang og tar med en middagsrett som alle de andre foreldrene gjør!» Og da lovte vi tilbake, at hvis Tonje kommer, så skal den kulinariske sammenkomsten få et nytt navn: 101-rettersmiddag.

«All erfaring og alle situasjoner kan bidra til utvikling, læring og sosialisering», barnehagens årsplan.

«Kan ikke du lese «Boba boken» for meg?» sa et av barna på Vikingskipet. «Selvfølgelig kan vi det», svarte den ansatte. De fant seg en plass inne på et rom og satte seg ned for å lese. Etter hvert kom det flere og flere barn som ville høre på og til slutt satt nesten alle barna rundt den ansatte og stilte undrende spørsmål om Boba i boken: Når alle sover.

Boba er våken om natten og da er han en skikkelig vandal. Han er et stort monster på 32 meter og noen av barna undret på hvor høyt det egentlig er, så da måtte vi prøve å lage en Boba. Men vi innså at vi kanskje ikke hadde så stor plass i barnehagen. Men Boba ble tegnet av alle barna, og for dem som er nysgjerrig så henger han på veggen inne på Vikingskipet.

Uke 37

Tema for denne uken i St. Olavs barnehage er «danning». I vår årsplan står det at «Danning skal sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap og stille spørsmål på egne og andres vegne. På den måten skapes en god og robust selvfølelse». Barna skal få være med på alt. Så når vi er på tur, får barna være med på alt. Fra å spikke pølsepinner, til båltenning. Barna skal få vite at det er lov å prøve. Foruten å prøve, får man heller ingen nye erfaringer. Med trygge voksne som er med barna, blir en skummel ting til noe spennende og barna lærer seg å utforske verden og hva som befinner seg i den. Så når pølsepinner endelig var spikket og bålet brant, var det så klart for en pølse eller to, mens vi sitter sammen rundt ilden. Vi snakker om hvordan Gruffalo, som bor i Hafslundskogen, sikkert også gjerne ville hatt en pølse. «Han kan jo bare spørre oss, så kan han få en», blir vi enige om.

Musikk er en stor del av hverdagen til barna i St. Olavs barnehage. Så da vår musikalske leder organiserte sangstund, var så klart barna ivrige etter å bidra. Barna blir med og henter høytalere, ledninger og mikrofoner. De blir veiledet i hvor og hvordan ledningene skal sitte i utstyret. I vår barnehage skal barna oppleve mestring. Med god veiledning og en smule tålmodighet ser barna at de klarer det meste de bestemmer seg for. Da alt er ferdigstilt, hentes det stoler og barna får sitte sammen med egne mikrofoner. Det blir en avstemning over hvilken sang de skal spille. «Bæ bæ lille lam» er et populært valg. Det spilles gitar og barna synger. Noen synger, andre bidrar med rytme ved bruk av klosser og klapping. Det blir livlig og god stemning i hjerterommet vårt. Nye barn kommer til, først sjenerte, sittende ved siden av «konserten» og så til syngende av full hals. Voksne og barn i hjerterommet klapper og synger livlig med. Det er ingen uten smil under musikkstund i St. Olavs barnehage.

Kan vi gjøre det en gang til? En del av arbeidet med danning, handler om at barna skal tre frem som individer og at vi voksne lar barna være deltakere i egne liv. Musikk er en arena som det er lett å tre frem på, og lett å delta på. Men så er det dette med danning, at det ikke er så enkelt å måle. Vi kan ikke omsette barnas opplevelse av kvalitet i tall. Et ganske sikkert kjennetegn på at barna har hatt en meningsfylt erfaring, som vi bruker som parameter i St. Olavs bhg, er når de spør: «Kan vi gjøre det en gang til?». Da vet vi at de har opplevd noe som gir glede eller på annen måte motiverer dem.

Bjørnis startet som et trøstebamse-prosjekt i 2012 i Trøndelag brann- og redningstjeneste, etter en ide av en pensjonert brannmann, som et hjelpemiddel i kontakt med barn som var utsatt for branner og andre ulykker. Denne uka har barna fått mulighet til å tre frem på brannvern-arenaen. Vi har utforsket, hatt øvelse, samtale, tegnet, sunget - brukt alle våre sanser - lekt og lært om flammer og ild. Bjørnis har vært med i fortellinger, sanger og i levende live på brannstasjonen.

Uke 39

Livets første møte med barnehagen, noe helt annet enn å være hjemme. Det er krevende, men du våger, tør å tre frem, oppleve og oppdage. Etter hvert blir du med på tur, har på sekk med mat og drikke i, som du selv har valgt ut og pakket ned, sammen med andre barn og en voksen. De barna som har vært på tur før, viser ivrig vei. «Kom», roper de, du blir med, dere ser på tennisbanen, minnesmerket over Robert Normann og det kjempedigre treet. Wow! Neste tur er gymsalen, som krever noe helt annet. Danning er mer enn utvikling eller å lære noe, det handler også om å bli noen, hele livet.

Gamle-barn-fest. Vi ønsker å være en samlingsplass i lokalmiljøet og har et delmål i årsplan som handler om ettervarme: «... at du en dag kommer tilbake fordi du aldri vil glemme oss».

I går og i dag har barna gjort det klart til fest: handlet inn til grønnsakssuppe, skåret ingredienser, bakt rundstykker, kostet asfalten, båret bord og dekket til langbord. De «gamle» barna som kom på besøk fikk snakke med sine venner, sett seg om i bhg'en og spiste suppe.

I år har vi ikke trykket opp noen Årbok 2022/ 23, men deler den ut elektronisk. Men vi hadde laget en «Gamle-barn-bok» som både barn og foreldre skrev sine hilsener i.

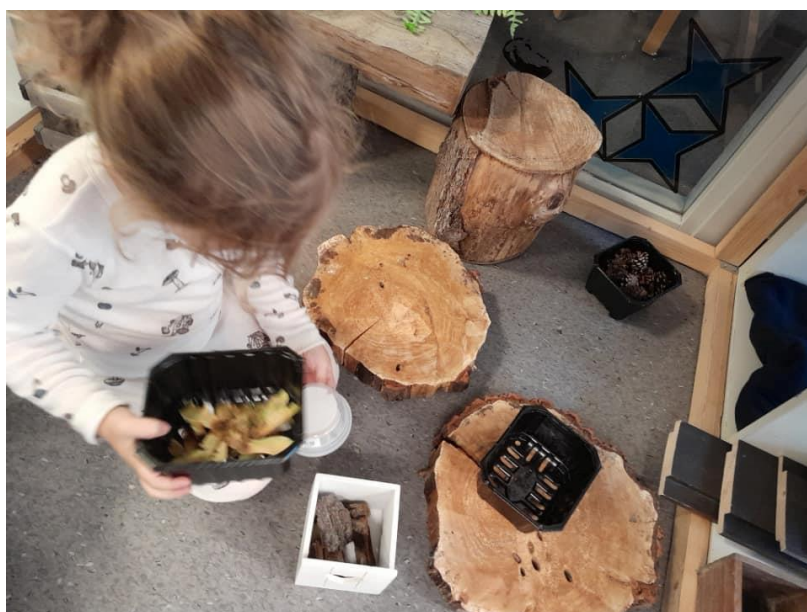

Epler og kunnskap. Om epledagen er oppfunnet fordi Isac Newton, en av husfilosofene våre, fikk et eple i hodet for noen hundre år siden, er vi usikre på. Det vi vet, er at epler er en inngangsport til kunnskap.

"Hva skal vi gjøre med eplene vi har fått? Skjære opp og spise", sier barna. En av dem vet at det brun-sorter inne i eplet heter frø. "De kan bli til epler", sier hun. Noen av eplebitene legger vi opp i en kjele med vann og koker til eplemos. Vi smaker på eplemosen, på en brødskeiv og spiser bitene vi har kuttet i staver og biter. Smaker de det samme, selv om de ser ulike ut? Slik utforsker barna verden gjennom epler - gjennom å gjøre, samtale og se ting i sammenheng.

Uke 40

I årsplanen vår står det at å ta barndom på alvor, er å verne om leken. I leken er barna ekspertene, det er de som sitter på all kunnskapen. Vi voksne lytter, leker med, lærer og observerer. Vi sørger for at all denne fabelaktige kunnskapen får komme frem og blomstre hvert sekund i barnehagen vår. Barndom og lek går hånd i hånd, og ingen av de fungerer noe særlig uten hverandre. Akkurat som et godt vennskap.

Leker du med barna, får de tillit til deg.
Leker du med barna, bygger du relasjonelle bånd med dem.

For tiden jobber vi mye med Bukkene Bruse eventyret på Fossefallet, og dette er et eventyr som barna både nyter og erfarer gjennom å leke. Leken er levende og sammensatt, og lekes av både barn og voksne da lekerollene kan gjelde for både små og store. Og den kan lekes hvor som helst! Oppå en hylle, under et bord, under Alvim brua eller på Bryggestien. Det viktigste er å trampe forsiktig, trampe hardt, være modig, brumme slik bare troll gjør, rope «Så gå da», «Nå kommer jeg og tar deg» eller «Vent på broren min»

Uke 41

Gjenbrukskafe. Visste du at tilhørighet er grunnleggende for god psykisk helse? Den 10. oktober var det verdensdagen for psykisk helse, og kampanjen oppfordrer til å gjøre våre viktigste møteplasser mer inkluderende. I dag har vi hatt gjenbrukskafe på Olav Digre, og hele barnehagen bidro til at dette ble en vellykket møteplass med inkluderende samtaler og opplevelser for både små og store. På liten base bakte barna boller, og på stor base var barna i butikken og handlet inn frukt og grønnsaker som de serverte foreldrene når de kom til gjenbrukskafeen. De klippet til papirduker, og dekket opp med kopper og tallerkener. Stolte barn som fikk vise at de er selvstendige og ansvarsbevisste når de blir vist tillit, og får være med på alt. Mange foreldre bidro med klær, og fikk nye klær og leker til barna sine.

Denne gjenbruksstasjonen er noe vi har hele året, og hele barnehagen bruker den. Viktig er det, at vi lærer barna hvilke miljømessige fordeler dette gir. Som for eksempel spare energi, begrense forurensning og redusere drivhuseffekten, med andre ord: ta vare på planeten vår!

«Vil du leke sammen med oss?» sier et av barna til en voksen inne på Vikingskipet. 3 barn satt og bygget Duplo sammen og den voksne satte seg ned med dem. Det å bli invitert med inn i leken blir med på å styrke relasjonen mellom barn og voksne.

«Har dere bygget et hus?» sier den voksne. «Nei, vi har bygget en garasje med en bil utenfor» svarer et av barna. «Vi har bygget en høyblokk her hos oss», sier den voksne. «Ja, det har faktisk vi også gjort», svarer et av barna som hadde bygget en garasje.

I leken kan barna styre samspillet og ta initiativ, være spontan og oppleve at de selv både kan bestemme og uttrykke tanker, fantasi og følelser.

Uke 42

Som det står i vår årsplan, er lek barnas væremåte og gjennom leken gjør barna seg kjent med verden. Som voksen er det viktig at vi gir rom for lek, der lek oppstår. Ikke bare er det gøy med lek, men barna bruker lek til å definere seg selv og skape sin egen identitet. Samt er lek en måte barna tilegner seg kunnskap sammen med andre barn og voksne. På vei hjem fra Landeparken, kom vi over en slags luftventil. Barna ville se hva det var, og vi fant kjapt ut at det kom luft opp herfra. De voksne plukket opp noen blader og slapp de over der luften kom ut. Da fløy bladene rett opp i været. «Konfetti!» roper barna med ekstatisk hyl. Noen av barna henter flere blader for å kaste dem i været, mens de andre barna danser sammen, med blader i all slags høstfarger som òg danser med dem.

Helsefremmende barnehage. På tirsdag var vi invitert til Fylkeshuset for å motta diplom som godkjent Helsefremmende barnehage.

I tre år har vi jobbet med å bli helsefremmende på barnas premisser; ikke bare om fysikk, miljø og mat, men om betydningen av å være deltaker i eget liv - oppleve sammenheng og helhet i hverdagen.

Vi var litt spente på hvordan vi ville bli tatt imot hos Viken, i og med alle endringene som er der for tiden. Men de hadde heist flagget, dekket i stand i storsalen og tok imot oss på høytidelig vis. Barna fikk overrakt diplommet av Elsie Brenne og ble servert kakao, rundstykker, klementiner og is. Og da vi var på vei tilbake gjennom Kulåsparken, fikk vi mulighet til å vise frem diplommet.

Uke 43

Hvorfor feirer vi 24 oktober? Jo, den dagen feires over hele verden, og blir markert for å minne oss om at FN er en verdensorganisasjon som arbeider for at vi skal leve sammen i fred. FN ble opprettet den 24. oktober 1945.

I vår årsplan står det at barna skal få leke, leve og lære på egne premisser. De skal oppleve tilhørighet og samhold i lekemiljøer som er spennende meningsfylte og utfordrende. Kunnskap handler om å tolke og forstå verden, og det å få være med på hele prosessen, gir barna en variert tilgang til virkeligheten.

I St Olavs barnehage ønsket vi å ha vårt eget FN flagg, og da måtte vi sette oss sammen og bli enige om hvordan dette flagget vårt skulle se ut. «Hvor stort skal det være, hvilken farge skal det ha, skal det være i papp/ papir, eller stoff, og skal vi male det, eller sy/ brodere på det»? Etter en runde på Google og bilder og symboler på FN logoer på nett, ble vi enige om hvordan flagget vårt skulle se ut. Barna fikk målt flagget, tegnet opp logoen, klippet til og limt på, og de fikk prøve ut forskjellige varianter.

«Jeg vil klippe ut mitt flagg, det er polsk og er rødt og hvitt», sa ei jente, «mitt er albansk, sa en annen, "og fargene er rødt og svart».

Her lærte barn og voksne av hverandre, og mens vi jobbet med flagget vårt, forandret det seg underveis, og ble til et flagg vi alle ble stolte over.

FN-dagen i praksis: I dag har flere av barna blitt enige om følgende: Barn har rett til å leke med Lego, ha bursdag, løpe, hoppe, komme hjem med bestemor og sove.

Prosjekt fjærpenn. Vi sitter i sofaen og leser i vikingboken vår, om hvordan vikingene brukte drageskip til å reise til andre land for å oppdage verden og handle med fremmede mennesker. «Brukte de fly?» spør et av barna. «Nei, i gamle dager måtte man reise med båt over havet, hest på land eller gå og løpe for å komme seg dit de

ville». Samtalen går over i hva de hadde og ikke hadde i gamle dager. Piratene hadde for eksempel skattekart med penn laget av fjær, forteller den voksne. Barna tror ikke på at man kan skrive med en fjær, og vi snakker litt om hvordan de gjorde det, og leser videre i boken. Da vi er på tur i Landeparken neste dag, møter vi på svaner som gjerne vil hilse på. Vi holder god avstand og observerer. Da vi går videre, finner barna en svanefjær på bakken. «Den kan vi skrive med!», bemerker de. Vi legger fjæren i en pose, putter den i sekken og tar den med til barnehagen. Da fjær og hender er vasket, kutter vi tuppen av fjæren og lager et snitt. Vi finner gammelt blekk på gjenbrukslageret, lager en blekkholder av et korona-test-reagensrør og setter i gang med å skrive. Mon tro om man kan lage ekstra gode skattekart med denne pennen?

Uke 44

St. Olavs er først og fremst en relasjonsbarnehage; vi er opptatt av hvordan samhandling skaper forutsetninger for barnas lek og danning. Men vi er også en Helsefremmende og Trafikksikker bhg.

I morgentimene i dag stilte barn og ansatte opp ved parkeringsplassen utenfor gjerdet. Vi hadde plakater og et tredelt budskap: Bruk bilbelte - Barnet sist ut av bilen - Lukk porten og lenka.

Det er tirsdag, det er 31.oktober. Utenfor vinduene har den første snøen lagt seg, mens innenfor danser det små gresskar, pirater, hekser og spidermenn. Det er Halloween og Hallovenn.

På tømmerstokken tar vi inn snø, i en eske. Sammen kjenner vi på snøen, det er litt som plastelina, men den er kald og det smelter i hendene våre. Etter hvert utvikler snøleken seg fra det å bli kjent med elementet snø, til å bli en gjeng vinteredderkopper. Vi teller bein og snakker om farger, og noen av edderkoppene kan se med øynene sine også. I leken er de voksne en slags veileder, som tar utgangspunkt i det barnet er opptatt av, setter ord på det, men man er sammen om å utvikle det som skjer videre.

Uke 45

I årsplanen vår står det at barnas interesser er utgangspunkt for turene våre. Det viktigste for barna - både når de går tur i barnehagen og hjemme - er å få gå i sitt eget tempo. Det er da de nyter omgivelsene rundt seg best og dermed opplever turglede. Barnas interesser og et tempo som gir oss alle tid til å tenke og nyte, er hovedfokus når Fossefallet er på tur med de yngste barna. På gårsdagens tur var det store kjøretøy som var i fokus.

At barna skal delta på alt, kan høres enkelt ut. Men hvis vi legger til at barnas deltakelse egentlig handler om en grunnholdning ved kulturen i barnehagen og hvordan vi voksne anerkjenner og involverer barna, så får det en litt dypere mening. I går hadde vi besøk i barnehagen, av helsearbeidere med tilbud om influensavaksine til personalet. Og noen av barna var med; ikke fordi vi spør "Kom, vil du bli med og se på meg ta vaksine?". Men fordi barna er vant til å bli inkludert på alle aktiviteter og gjøremål, og deltar fordi det faller seg helt naturlig.

Uke 46

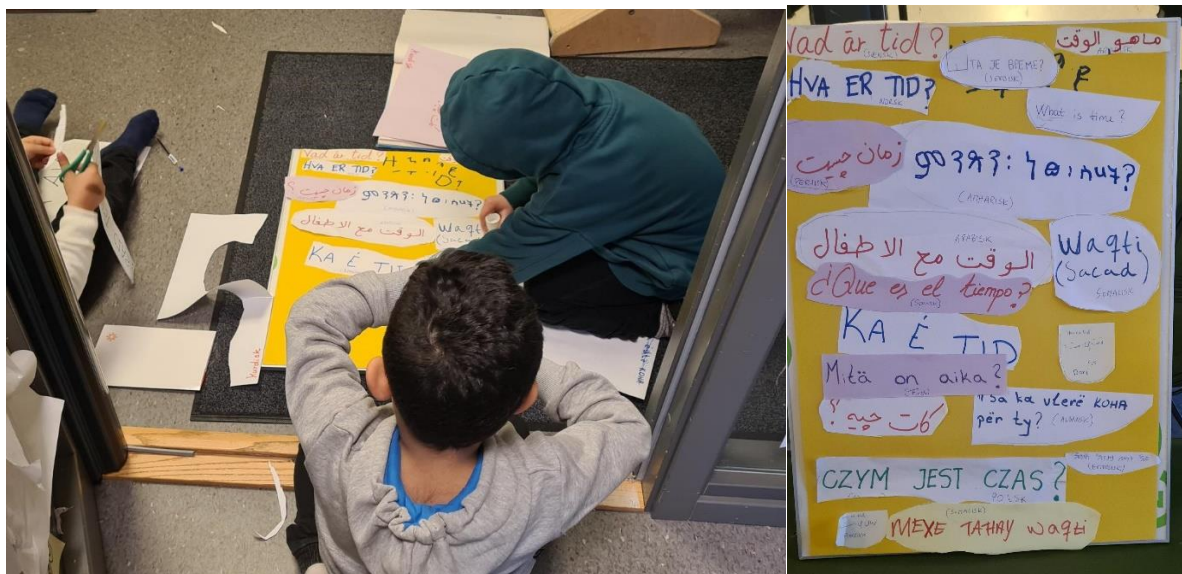
Når himmelen har blitt mørk store deler av dagen, og jordens trær og vekster har gått i dvale - da er det fint å ha en lysfest. Barna lar seg fascinere av lys, lysrefleksjoner og ulike farger i lyset som en del av deres naturlige søken mot spennende sanseopplevelser.

Lys gjør mørketiden litt lettere. I går hadde vi lysfest i barnehagen. I forkant hadde barna laget lyslykter av diverse gjenbruksglass, og pyntet barnehagen med lys inne og ute. Formiddagen brukte vi på å skjære grønnsaker og poteter til grønnsakssuppe, som vi spiste i fellesskap på hjerterommet.

Filosofidag. Filosofi handler om å betrakte livet på en litt annen måte enn vi pleier - stille spørsmål og undre seg. "Hva er tid?", har vi spurt hverandre i morgentimene i dag. Vi har laget en plakat med spørsmålet på ulike språk, og brukt «Barnehagefest-boka» til foreldrenes refleksjoner. "Å vente", mente et barn. "Klokka", sa en annen. En forelder skrev: Tid er penger. En annen: Tid er å være sammen med venner og familie.

Av Einstein har vi lært at jo lenger bort man kommer fra jorda, jo saktere går tiden. Da vi satt opp treteltet i bhg'en i går - et tretelt henger over bakken - illustrerte det tidens relativitet i praksis: for de barna som var i treteltet, gikk tiden litt saktere enn for de barna som var på bakken.

Uke 47

"Musikk på tvers", kaller vi det, når barn og personal fra St. Olavs, Valaskjold og Fritznerbakken bhg jevnlig samles til sang og musikk. I forrige uke var 35 av oss på Kulturskolen. Målet er at barna skal oppleve glede ved musikalsk samvær, og at musikk skal være en inkluderingsarena som skaper tilhørighet, hvor alle skal få delta på egne premisser.

I tillegg til de musikkressursene vi har i bhg'ene, søker vi også nye. For tiden har vi utlyst en fast stilling som Musikkpedagog, se annonse på kommunens nettsider.

Hverdagspedagogikk handler om å oversette det vi vil at barna skal lære noe om, til førstehåndserfaringer. Å lære om demokrati, er å bli inkludert gjennom å få gi sin stemme.

I dag har vi gjennomført vårt årlige valg. I fjor stemte vi på tursteder for å spre glede. I år har vi stemt over felles lunsjrett. Basene hadde jobbet frem hvert sitt forslag: «De tre bukkene bruses seter-salat», «We will rock you-pasta», «Nisse julegrøt» og «Fiskekake med ostesaus, pasta og erter. Med stemmesedler, valgplakater og "stempel" i hjerterommet, gikk barn og voksne til stemmeurnen. Vikingene sørger for opptelling i morgen, og vinnerlunsjretten anrettes om ca to uker.

Uke 48

Årlig mottar vi midler til å arbeide med å heve kvaliteten på språk. Mesteparten bruker vi på å styrke bemanning, og noe bruker vi på materiell; i år har vi kjøpt barnebøker og musikkutstyr. Og noen spesialstoler som praktisk talt løfter de yngste barna frem i en posisjon hvor også de kan delta på hverdagsgjøremål. Som vi skriver i årsplanen vår: Barn tilegner seg språk sammen med andre, når de deltar og får prøve selv.

Uteliv og musikkglede. I disse dager holder Sølvgutten, Nationalteatret og mange andre sine julekonserter, og St. Olavs. Kl. 08 i morges stilte vi opp ute foran bhg'en og sang vårt innøvde repertoar: På låven sitter nissen. Musevisa, Tenn lys og Vi tenner våre lykter. Huspianisten akkompagnerte og FAU delte ut solbærsaft og pepperkaker. Noen barn sang, noen ikke, noen lekte og noen gikk til og fra. Akkurat slik musikk som inkluderingsarena er – et sted for tilhørighet på egne premisser.

Uke 49

«Hva lukter det?» sier en av guttene, når vi går til garderoben. «Det er pepperkaker», sier en annen. Vi vil lage!! Pepperkaken stammer fra mellom 1300- og 1400-tallet, og figurlignende kjeks var vanlig å lage på 1500-tallet. Det sies også at pepperkaker ble servert i ulike bryllup på den tiden. På med forkle og bakerhatt, vasking av hender, deig og kjevle på bordet, og så er alt klart for baking av pepperkaker. Barna gir seg hen i sansingen. De lukter, smaker, drar, klapper og ruller. Sansingen er lystfull, sterk og intens, og barna griper situasjonen. De er i samspill og kommunikasjon. Opplevelsene knytter gruppen sammen og skaper småbarnsfellesskap, men kakene er kanskje ikke så delikate eller figurlike en ordinær pepperkake, der de ligger til steking, men de har laget dem selv. Og de smaker best i verden.

Hver dag har vi på tømmerstokken nissesamling. De som deltar og vil, tar på seg nisseluer, synger julesanger, trekker julekalender og reglen om nisse blå & nisse rød, er også med. Brannbamsen Bjørnis har aktivt vært en stor del av barnas interesse og lek, hele høsten, så derfor har såklart Bjørnis-nissen ankommet basen med nisse brannstigen sin & kalendersekken. Hver dag åpner vi sekken til Bjørnis-nissen for å se hvilken konkret han vil vi skal vite litt mer om. Idag var det en grøtslev i sekken, og Bjørnis-nissen viste oss hvordan han viftet med den for å få ha grøten sin i fred. Julekalendere eller adventskalendere ble i Norge først tatt i bruk på slutten av 1940-tallet.

Uke 50

Vi teller ned dagene til jul. Nå henger det allerede 12 julekonkreter i julekvisten vår på Fossefallet, og det betyr at vi er halvveis. For barna spiller det nok ingen rolle hvilken dag det er i desember - så lenge det er en pepperkakebake-dag, en juleverksted-dag, en julesang-dag, en lese bok-dag eller en dag med rampenissen. Heldigvis er alt dette en stor del av hverdagen vår nå i desember - en hverdag hvor barna blir kjent med nye ord og begreper gjennom hver eneste aktivitet. I morgen er det Lucia-dagen, enda en dag fylt med nye erfaringer og spenning. Vi feirer den sammen, både barn, foreldre og ansatte.

Uke 51

Juletre symboliserer liv og vekst. Skikken om juletre stammer fra Vest-Tyskland på 1500-tallet. I 1882 ble det første norske juletre pyntet i Kristiania.

Vikingene har vært på tur og hogget juletre på plassen vår i Hafslundskogen. Vi hadde med oss en buesag, som to og to kan bruke sammen. Barna plukket ut en bred furu, ypperlig til det store hjerterommet vårt. Furua ble tatt inn i dag og skal pyntes av alle basene, slik at det er klart til Nissefest i morgen.

I St. Olavs slår vi sammen nissefest og julelunsj for barn og personalet, og lager vår egen festivitas: Vi har nissegrøt, men serverer også kjøttboller med kebabsmak, brunsaus, pølser, ovnsstekte potetbåter, ris, Adas polo, mais, brokkoli, tomater og agurk. Vi får ikke besøk av en julenisse, men av Nissekona som kommer lusken og dansende utenfor. Vi synger og går rundt juletreet, ikke til skjermmusikk, men til huspianistens spilling. Vi lar barna få være med på alt, ikke bare fordi det er hjørnesteinen i vår pedagogikk, men fordi deltakelse er en forutsetning for et verdig liv.

Uke 52

Juletreet er også en arena for dialog og åpne spørsmål, og for å oppleve at ting henger sammen.

«Hvorfor er julen ferdig?», spør ei jente. «Hvorfor må vi ta ned treet?». Jenta hadde vært med å hogge juletreet i Hafslundskogen for en drøy uke siden.

Belysningen har viklet seg inn i grenene så vi må ty til saga for å få den løs. «Hvor lenge varer jul?», spør en gutt, «og hva kommer etter jul?».

Mens sagingen går på rundgang, blir noen stående å se på barnålene på gulvet. De løfter på teppet og sprer dem utover, koster dem i hauger og sprer dem utover igjen, til de blander seg med flisen fra den avsatte trestammen. Litt som i tømmerpoeten Hans Børlis ord: Barnåler og måsabøss og blar av ville drømmer.

Uke 1

Snø forandrer landskapet, snø tildekker og åpenbarer samtidig, og fortryller, skriver forfatter Thomas Seiler i «Snøens formles».

- Det er for mye snø ute, vi kan ikke gå ut! sier noen av barna.
- Vi kan lage noe av snøen, svarer en ansatt. – Da jeg var liten lagde vi snøhuler.
- Hva er en snøhule?

Vi går ut og prøver oss frem. Den løse snøen gjør det vanskelig, så vi må spa snøen i en haug inntil veggen. Og la den stå noen dager, og så må vi vente til det stivner før vi kan begynne på selve hulen.

Å skape et mangfoldig tilbud til barna handler om å følge barnas lek, drømmer og interesser, men også om å bruke realkompetansen i hele personalgruppa. Vi jobber for tiden med å synliggjøre det vi ansatte er gode på og våre interesser, og hvordan det kan bidra til aktiviteter og kunnskapsformidling med barna. Foreløpig har vi skapt følgende roller: Foreldreveileder, Språkveilederen, Nissekona, Sportssjef- og ansiktsmaler, Tur- og elsyklist, Kunnskapsformidler- og huspianist, Yogalærer, Eventyrforteller, Kokken, Spes.ped-veileder, Sportsentusiast og Sportsassistent.

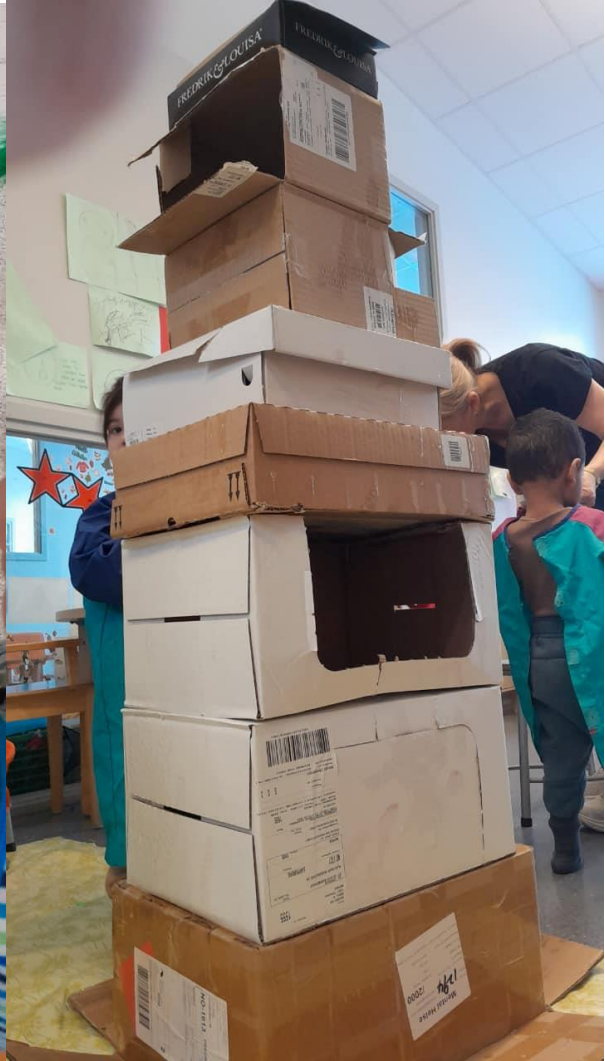
Uke 2

På Tømmerstokken forteller vi eventyr på forskjellige måter. Det utvikler barnas språk, deres fortellerevne, samt kunnskap om tall og mengde. Eventyr er et velkjent, godt verktøy for å utvikle begreper & ordforråd. Når man skal starte med eventyr for de aller yngste, kan det være lurt å ha en fast ramme rundt. Dette skaper trygghet. For eksempel kan dette være å samles oss rundt bordet. Når det trygge er på plass, gir det rom for å våge å la seg begeistre av nye impulser, som man deltar når den lille bukken tripper, mens den store bukken tramper. På Tømmerstokken er Bukkene Bruse ivrig på vei til setra si i ulike varianter, og i dag tok vi i tillegg i bruk det digitale verktøyet, iPad, som et pedagogisk virkemiddel.

De yngste barna filosoferer over snø, is og kulde. Vi snakker om at nå er det så kaldt at vi kan ikke gå ut og leke i snøen eller gå på tur. Hva annet kan vi gjøre inne? En ansatt forteller om hva som skjer hvis man kaster vann i lufta, at vannet kondenserer. Vi prøver det ut og finner ut at ved første forsøk så er ikke vannet varmt nok. Men når vi kaster kokende vann, ser vi at det lager et flott, hvitt skymønster. Barna ser på det som skjer gjennom vinduet, smiler og viser nysgjerrighet og undring gjennom kroppsspråk og gester.

Uke 3

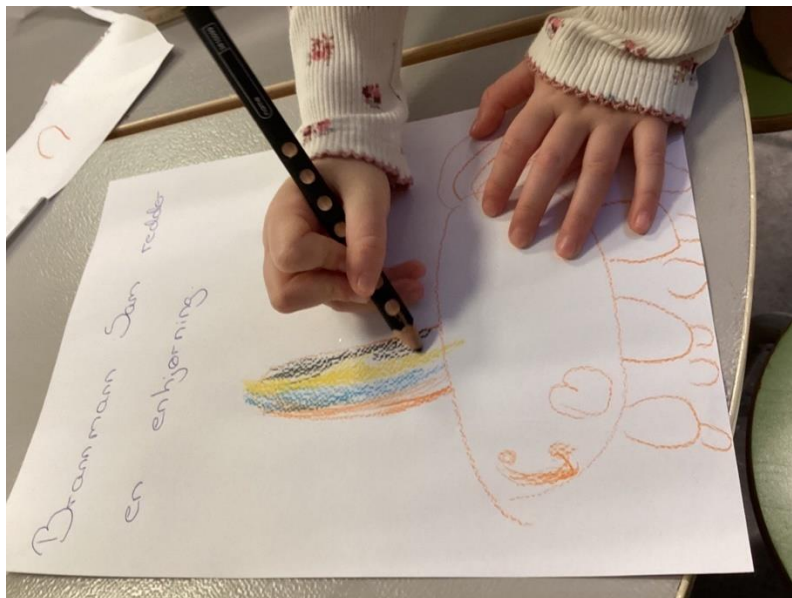
I utgangspunktet kan alt som er laget av mennesker kalles for kunst. Utøvende kunst er scenekunst som dans, musikk og skuespill - og ikke minst en av barnas favorittkunstformer. Å lage en sang eller en dans sammen, gir en herlig fellesskapsfølelse. På Fossefallet øver vi oss nå med skapende kunstformer som maling, tegning og skulpturlaging - kombinert med snø, is og gjenbruksmaterialer. Vi har laget fuglebrett, fryst is i ulike former, farget snø og bygget esketårn. Skapende kunst tolker barna på sin egen unike måte, og gir oss mange gode refleksjoner og samtaler underveis.

For en liten stund tilbake, hang vi opp noen bilder på Fossefallet av ulike malerier og statuer - blant annet Edvard Munchs «Skrik», og statuen av Olav den Hellige. Barna har studert disse bildene gjennom kroppen og kroppsbevegelser, og identifisert seg med motivene ut i fra sitt eget ståsted. Som et resultat av barnas møte med bildene, har vi nå gått i gang med å sette sammen en skulptur av pappesker. Dette skal bli et tredimensjonalt kunstverk som skal fylles med barnas personlige og meningsfylte bilder. Slik knytter vi kunsten opp mot noe som betyr mye for barna, og gjør at de kan relatere til det i enda større grad. Neste steg blir å gipse på utsiden av pappbygget. Og selve gips-teknikken har vi allerede øvd litt på gjennom dinosaur-prosjektet. Vi har laget en vulkan av en Pringlesboks, hønse-netting og gips på utsiden. I dag ble den malt i den flotteste dinosaur-grønnfarge, og så får vi se om vi får til et aldri så lite vulkanutbrudd over helgen. God helg!

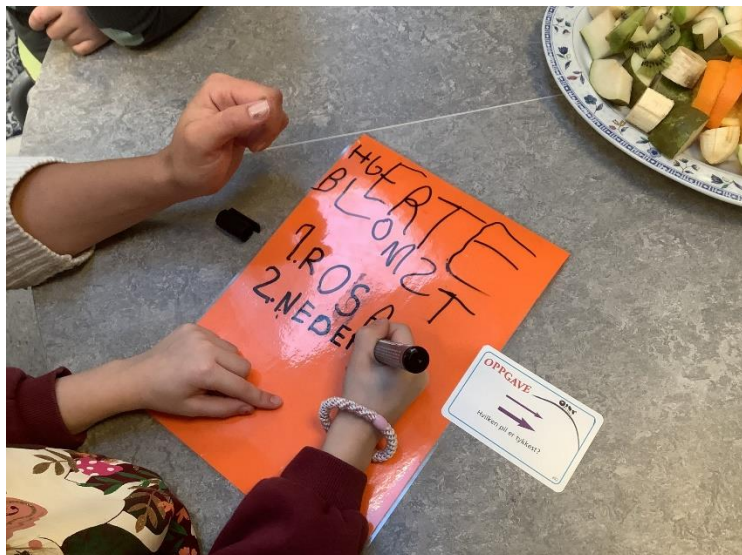

Uke 5

Det er mange måter å utforske språkets mangfoldighet på. Denne uka har noen av barna fundert over hva "voksne skriver om". De har kommunisert og fantasert seg imellom, og lagd sine egne bøker. Kanskje har barna fått en gryende forståelse for skriftspråket, eller øvd på å lytte til hverandre. Men først og fremst har de skapt noe eget, på egne premisser, i samhandling med andre. Og som de selv sa det: "Det er gøy å bestemme selv, og så kan vi leke det etterpå!".

«Vinterdag» er en årlig begivenhet i St. Olavs. Målet er å tilrettelegge for førstehåndserfaringer med snø på en meningsfylt og spennende måte. Basene har arrangert ulike aktiviteter ute: Ansiktsmaling m/ vintertema, Sette nese på snømannen, Ringkast, Rebusløp, Flaskebane, Aking, Dans og musikk. Barna valgte hvilke aktiviteter de ville delta på, og ellers medvirket i hverdagsgjøremålene: kuttet grønnsaker, båret fat, stekeutstyr og bøtter med vann, strødd bålplassen, hogget ved, tent bål og anrettet grillt fiskeburger med pøseklype. Felles lunsj: Fiskeburger m/ brød, salat, mais, agurk og ketchup.

Uke 5

Da var det quiztid på Vikingene. Barna deler seg i selvvalgte lag. Vi setter oss ned og prater, vi må ha et lagnavn. Barna diskuterer seg imellom, det ene laget bestemmer seg for Gutta Boys, det andre laget velger Hjerteblomst.

Første spørsmål kommer: Hvilken pil er tykkest? Barna ser på kortet og undrer seg litt før en av dem peker på den nederste pila.

- Hvorfor tror du den er tykkest?

- Den er størst.

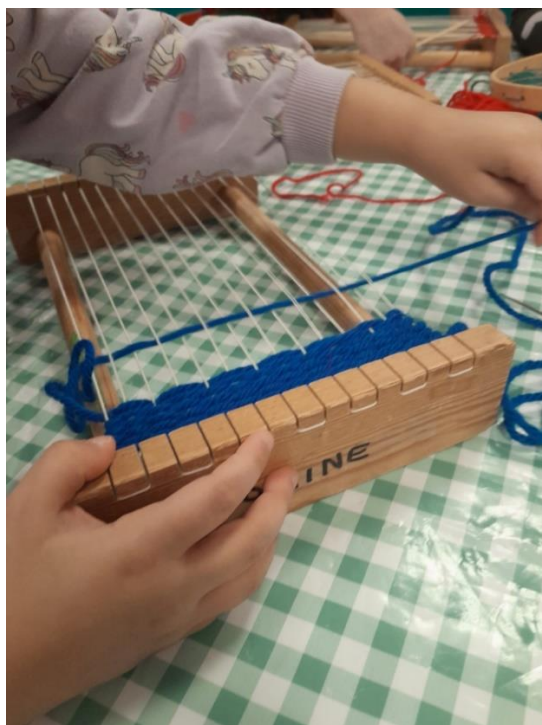
- Den øverste er liten, tilføyer en annen.

- Hva skal vi svare da?

Barna prater seg imellom og kommer frem til at det er den nederste, og en begynner å skrive ordet med hjelp av den ansatte som staver bokstav for bokstav.

Pedagogisk progresjon kan handle om å bli kjent med nye begreper og preposisjoner, og å øve seg på å samarbeide. Men også om å få rom til å tenke selv og bli veiledet gjennom åpne spørsmål.

Vi snakker om den samiske nasjonaldagen til uka. På lageret henter vi noen vever og prøver å veve det samiske flagget. For noen kan dette være en enkel oppgave, mens andre trenger mer veiledning og kommunikasjon for å få det til. Språk handler om å kommunisere, om å lytte og navngi underveis. Vevene får ulike mønstre, alt ettersom hva barna velger og hva vi prater om; flaggets fargesymbolikk - månen, sola, naturen og dyra - reinsdyrskinnene vi bruker når vi griller, lassoen vi prøvde på gevir i fjor, reindriften og nasjonaldrakter.

Uke 7

Samenes nasjonaldag. I fjor markerte vi dagen basevis. I år gjorde vi det felles. Ute hadde vi aktivitetsstasjoner med farging av det samiske flagget, boklesing av samiske sagn og fange rein med lasso. Inne hadde vi en lekelavvo og barna tilberedte felles lunsj med vår egen variant av bidos.

Den viktigste veien til en meningsfylt barndom, er barnas egne interesser, drømmer og spor. Men barna trenger også påfyll, noe å strekke seg etter, nye utfordringer.

I St. Olavs jobber vi med å løfte frem personalets realkompetanse. Det er ikke bare utdanning og kurs som gjør deg til en robust relasjonsarbeider og kunnskapsformidler. Livserfaring, interesser og styrkesider er like viktig.

Fra før av har personalet hver sin husfilosof. Nå har alle også hver sin uformelle tittel, valgt på bakgrunn av realkompetanse. Vi har formidlere, veiledere, entusiaster, spesialister, sjefer, trenere og aktivitører - som alle henger på kompetanseveggen vår.

Målet er å gi barna et mangfold av opplevelser og erfaringer, samtidig som personalet får gjøre det de er gode på.

Uke 7 – 12.02.24

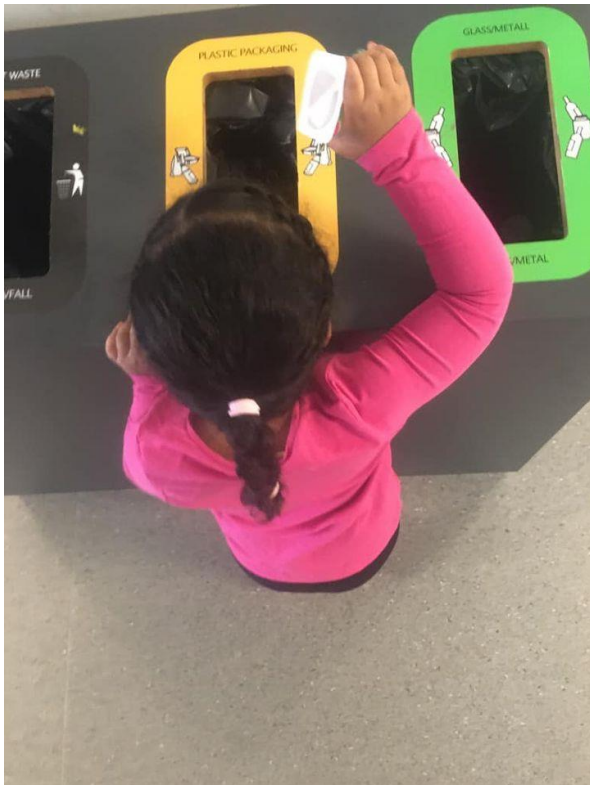
Vi er en robust og faglig personalgruppe, med bred realkompetanse, hver vår husfilosof og en leveregel om at “barna skal være med på alt”.

I St. Olavs er det litt over 100 barn, så når familiene samles og alle har med seg en matrett - anrettet til felles buffet i hjerterommet, da kaller vi det 100-rettersmiddag. Siden 2019 har vi møttes på denne måten, hvor hensikten er å være sammen over et godt måltid. Barna har vært med på forberedelser; handlet ingredienser og laget grønnsakslasagne - som var barnas bidrag, vasket bord, tatt på duker, båret stoler, satt frem musikkutstyr, hatt lydsjekk, delt ut matrett-bordkort. I år fremførte vi også en sang vi har laget selv, med deler av virksomhetens husband. Buffeten besto av snurrer, lapper, lefser, ruller, paier, pasta, pizza, salater, lam, kylling, skinke, vegetar, gjærbakst og kaker - en sann kulinarisk opplevelse. Takk til alle som var med!

Uke 8

Kildesortering er et viktig tiltak for å sikre at vi kan bruke verdifulle råvarer om igjen. Vi begynner tidlig med avfallssortering i barnehagen for å etablere gode handlinger og holdninger, rutiner og vaner. Barna skal oppleve progresjon i sorteringsprosessen, steg for steg. Gjennom å prøve seg frem selv, starter barna i det små med sortering etter endt måltid så fort de lærer seg å gå - tallerken balanseres med matrester, bestikk og kopp på toppen og sorteres i oppvaskkurv og søppelkasse. Etterhvert som barna selv tømmer og bruker opp både melkekartonger, yoghurtbeger og hermetikkbokser, blir skylling og bretteing en del av sorteringsprosessen. Ved kjøkkenet på hjerterommet har vi nå fått et nytt kildesorteringssystem, hvor barna kan sortere matavfall, plast, papp og hermetikk. Det av plast og papp som ikke legges her, bruker vi kanskje til å lage noe av. At vi selv fornyer det som skal kastes, hjelper til med å forstå at det som sorteres opp i boksene, også blir til noe nytt.

Progresjon i barnehagehverdagen:

Vi bruker mye plastelina som kunstmateriale i barnehagen. Plastelina er godt å klemme på, og det kan bli til mye fint. Noe kjøper vi, men det meste lager vi selv av hvetemel, salt og sitronsyre. Når barna starter å jobbe med plastelina, lager de kanskje små boller, lange slanger, flate pannekaker eller en litt mer udefinerbar klump. Etterhvert som de får større meninger om kunsten sin, og mer kunnskap, lager de detaljerte og fantastiske kunstverk som på bildet under.

Uke 9

I rammeplanen står det at barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv. Vi går på jakt etter sirkler, trekanter og firkanter. Barna bruker ipad og telefon til å ta bilder av det de finner. Etter noen få skritt ut av basen, oppdager et barn en sirkel form på veggen «se, se jeg fant en sirkel!», barna skynder seg bort og tar bilde, deretter blir det en iherdig jakt etter former. Gleden er stor da barna oppdager former over alt, som sirkel form på en plastposerull, på filteret på blande batteri, firkantformer på brytere, kasser, skapdøren til brannslangen og lignende. Bildene skriver vi ut, henger opp og vi fortsetter å følge barnas interesse rundt prosjektet.

Vi har i lengre tid forberedt oss til karneval ved å lage instrumenter, masker og en piñata. Da vi lagde piñataen fikk barna medvirke på hva vi skulle lage den av og hva vi skulle pynte med. Barna var opptatt av at den skulle være fargerik, for å oppnå dette bestemte de seg for å rive silkepapir i mindre biter før det ble limt fast. Underveis kom barna frem til at den skulle være en enhjørning — da begynte et av barna å lage en hale og spurte om teip for å kunne feste på piñataen, mens et annet barn lurte på om de kunne lage et hode som de kunne fargelegge og tegne horn til selv.

Pedagogisk omsorg handler om å møte barna med en grunnholdning om at de kan, vet og vil - bare de får tid og rom til det.

Uke 10

Barnehagen er en viktig arena for å tilegne seg ferdigheter til å mestre sosiale fellesskap.

I dag var Julia Nordtug og Gøril Eilertsen fra Utvalg for kultur og oppvekst i Sarpsborg kommune, en del av fellesskapet vårt. De besøkte virksomhetens tre barnehager og fikk et lite innblikk i hvordan hverdagspedagogikk kan se ut i praksis.

I Valaskjold hilste vi på barn og ansatte ute, og hadde samtaler med noen av Englebarna som var inne. I Fritznerbakken snakket vi med barna som spiste frukt, og på runden på sonene viste en gutt frem perleveggen på Blå. I St. Olavs deltok vi på musikksamling i hjerterommet, i regi av virksomhetens husband, og fikk nybakte boller.

God helse og livskvalitet er en forutsetning for barns utvikling, læring og mestring. Tirsdag syklet små og store på Gledespatrulje til Kruseløkka sykehjem for å spre glede og lage et godt psykososialt miljø. Vi ble godt tatt imot og beboerne satt spente og gledet seg til å møte oss. Vi sang, pratet sammen og spiste lunsj. Etterpå gikk barna rundt og hilste på, og noen hadde et lite danseshow. På vei tilbake hadde vi med oss alle godordene fra de eldre at de syntes det var fint med besøk. Og så kommer vi tilbake om to uker.

Sunne matvaner og god hygiene er viktig hos oss i St Olavs barnehage. I dag har Vikingene laget fiskegrateng fra bunnen. Vi deler fisken, vi lager saus og vi koker pasta. I denne prosessen får barna bruke hansker og kniv til å forberede fisken og vi bruker ulike redskaper til å måle opp ingrediensene til sausen. Deretter får barna sette sammen gratengen før den skal inn i ovnen.

Ved måltidet i dag spurte en ansatt barna. «Er dette sunn eller usunn mat?» Alle barna ved bordet ropte i kor, «Usunn». Hvorfor tror dere det spurte den ansatte? «Fordi det smaker godt, sa ett barn». «Hva om jeg sier at dette er sunn mat, sa den ansatte». «Da lo barna og ett barn sa, «Nei, det tror jeg ikke». Når barna får delta på alt vi gjør, gir dette mer rom for refleksjon og gode samtaler rundt usunne og sunne matvaner.

Uke 11

Musikk er ikke bare en kunstform, glede eller utfoldelse her og nå, men en arena for samhold og inkludering. Fordi uansett hvem barna er, hva de kan og ikke kan, så får de delta på egne premisser når vi synger og spiller. Det gjør musikk til noe helsefremmende.

På 100-rettersmiddagen for barn og foreldre i februar, spilte vi St. Olavs-sangen i hjerterommet, en sang vi har laget selv. Husbudet var representert med to solister, piano og gitar - og et barn på trommer.

«St. Olav du er en vakker borg», synger vi, i vår egen hjemmesnekkra sang om barnehagen vår. Og det er akkurat det den er. En borg med mange spennende og lærerike rom å utforske, for liten og stor. Et av disse rommene er Åpen barnehage, et sted for barn uten et ordinært barnehagetilbud, og som sammen med foreldrene sine kan få et første møte og lærdom om hva en barnehage er. Her starter vi med å bygge grunnmuren til utvikling av sosiale ferdigheter. Gjennom sosialt samspill erfarer de, og lærer hvordan man får venner, og hvordan de kan fungere på en positiv måte i et fellesskap. Det å være en del av et samfunn som legger til rette for læring og mestring, er helsefremmende. Og gjennom vår hverdag fungerer vi som en brobygger over i ordinær barnehage.

Uke 12

Musikk. Jevnlig møtes barn og ansatte til "Musikk på tvers" - som vi kaller det, når virksomhetens tre barnehager samles for å synge, leke og utfolde oss. Denne uka var vi i kjeller'n i Valaskjold bhg. Noen av oss syklet, noen gikk dit, og med oss hadde vi tromme og ukulele, instrumenter nyinnkjøpt for penger mottatt av Sparebankstiftelsen. Etter å ha sunget og spilt noen av de tradisjonelle sangene om grisen, reven, sauene, bjørnen og katten, smurte vi oss lunsj og prøvde biljardbordet.

Noe av det mest helsefremmende, er kanskje det å oppleve mening og sammenheng hverdagen. Påskefrokosten er enkel, men et verdifullt samlingssted, fordi det er en tradisjon og fordi foreldrene deltar på barnas arena. I vårt pedagogiske arbeid med å skape meningsfylte hverdager, har vi valgt oss et sitat fra husfilosofen Gandhi, mannen som så mesterlig forente fremtidsbilder i et her-og-nå-perspektiv: Vær den forandring du ønsker å se i verden.

Uke 13

Å få uttrykke seg gjennom former og farger er helsefremmende. Det gjør at barna får kjenne på glede og mestring, som de igjen deler med andre barn. Påsken gir oss rom for å skape noe nytt ved å bruke ulike materialer og metoder. Noen barn liker dette svært godt, og ønsker å lage noe flere ganger om dagen. Andre sier seg fornøyd etter bare en gang. Barn er forskjellige, og det er bra. Det er alle disse ulikhetene, som gjør oss så sterke sammen. Nå har påskeferien begynt. Vi ønsker dere alle en riktig god påske, så sees vi når barnehagen åpner igjen.

Uke 14

Vi har sett etter småkryp på tur, og fulgt med på mauttuen rett utenfor barnehagen. Da vi var ute i dag, roper et barn etter at vi har veltet en benk: Se en mark! Flere av barna kommer løpene og jakten etter småkryp er i gang. Deretter starter undersøkelsesfasen. Barna oppdager at meitemarken ikke har bein, og en av dem studerer marken ved å klemme litt i endene, for å lete etter øyne og munn. Den ansatte står på sidelinjen, lar barna utforske på eget initiativ og fyller inn her og der med åpne spørsmål: «Hvordan kjennes det å ta på meitemarken? Hvordan er det med skrukketrollet?

Barna på Vikingskipet har skapt en stor interesse for kjøretøy, og spesielt biler. Vi har derfor valgt å starte prosjektet «kjøretøy». Denne uken har voksne sammen med barna undret seg over ulike type kjøretøy, og hva kjøretøy trenger. Et barn kom med påstanden om at kjøretøy trenger bensin for å kunne kjøre, slik at bilen ikke stopper. «Vi har jo bensinstasjon her i barnehagen», sier et av barna på Vikingskipet og legger til: «Vi kan fylle bensin på syklene våre, og late som at de er biler!». Barna parkerte syklene sine ved den lille bensinstasjonen, og fikk påfyll av bensin der.

«Hva om vi lager vår egen lekebil?», foreslo voksen for barna. Årsplanen sier at: «Vi følger opp barnas initiativ og aktiviteter vi igangsetter, og har fokus på prosessen». Barna ble svært engasjerte i å lage sine egne lekebiler med bruk av gjenbruksmaterialer som doruller og korker fra tomme melkekartonger. Barna fikk male sin egen farge på hver sin bil. Barna venter spent på neste dag i barnehagen da malingen på bilene har tørket, slik at de kan ta i bruk og leke med bilene sine.

Uke 15

Vikingene har vært så heldige å vinne en lunsj på Egon! Sammen har vi kledd på oss, pyntet oss med smil om munnen og marsjert med klare mager fra barnehagen til torget. Utenfor Egon har barna forklart til hverandre og voksne, hvordan man skal opptre når vi har fått invitasjon til lunsj på restaurant. Da Vikingene kom inn på vår designerte sitteplass satt barna seg ned i sine turgrupper. På hver sin tallerken, lå det kort fra Egon, der kunne de se og lese om Bjørnis. Dette hadde barna som samtaleemne frem til maten var klar. Bjørnis var de godt kjent med og de samtalte om nummeret til brannstasjonen, der Bjørnis jobber og om hvorvidt Bjørnis noen gang spiser lunsjen sin på Egon. Da maten var klar, delte de voksne ut maten, mens barna hjalp hverandre å helle saft og vann i glassene sine. Rundt bordene var det god stemning og maten var både iøynefallende og smakfull. Barna snakket sammen med de andre voksne og barna på sine bord. I mindre grupper har man det lettere for å både bli sett og hørt, barna blir anerkjent i sine uttrykk. Så når barna føler seg hørt, bygger man på at MIN (barnets) stemme, er viktig.

Da måltidet fortært og kleder påkledd, takket Vikingene de ansatte på Egon. Både for kost og losji.

Da vi så vi hadde ekstra epler, fant Vikingene ut at den perfekte bruksmåte for disse var en deilig hjemmelaget eplekake. Etter påkledning av forkle og vasking av hender bega en gruppe vikinger seg ut på kokkelering av høyeste nivå. Barna blandet ingredienser og kuttet epler i båtform. De voksne er med barna mens de tar i bruk kniv og kjøkkenredskaper. Det blir forklart hva, hvorfor og hvordan de ulike artikler tas i bruk. En etter en får barna prøve å blande, mikse, røre og helle røre i form. «Jeg vil prøve» høres det fra barna. Barna uttrykker trygghet for å prøve noe nytt, da de har årvåksne voksne til stede som de kan støtte seg på, blir plutselig nytt og skummelt noe spennende og utfordrende! Med hjelp fra de voksne, gis det instruksjoner for å sette på ovn og bruk av stavmikser for røren. Når smaksprøver tatt og ovn varm, settes kaken pent inn i ovnen. Når ferdig får barna dele opp kaken og la den kjøle seg ned, ventet kaken pent på å den første smakebiten. Ved fruktmåltid stiller barna seg i rekke for en smakebit av den barne- og hjemmelagde eplekaken. Rundt benkene i uteområdet viser barna smil og fornøyde mager mens vi sitter sammen og nyter dagens bakst.

Uke 16

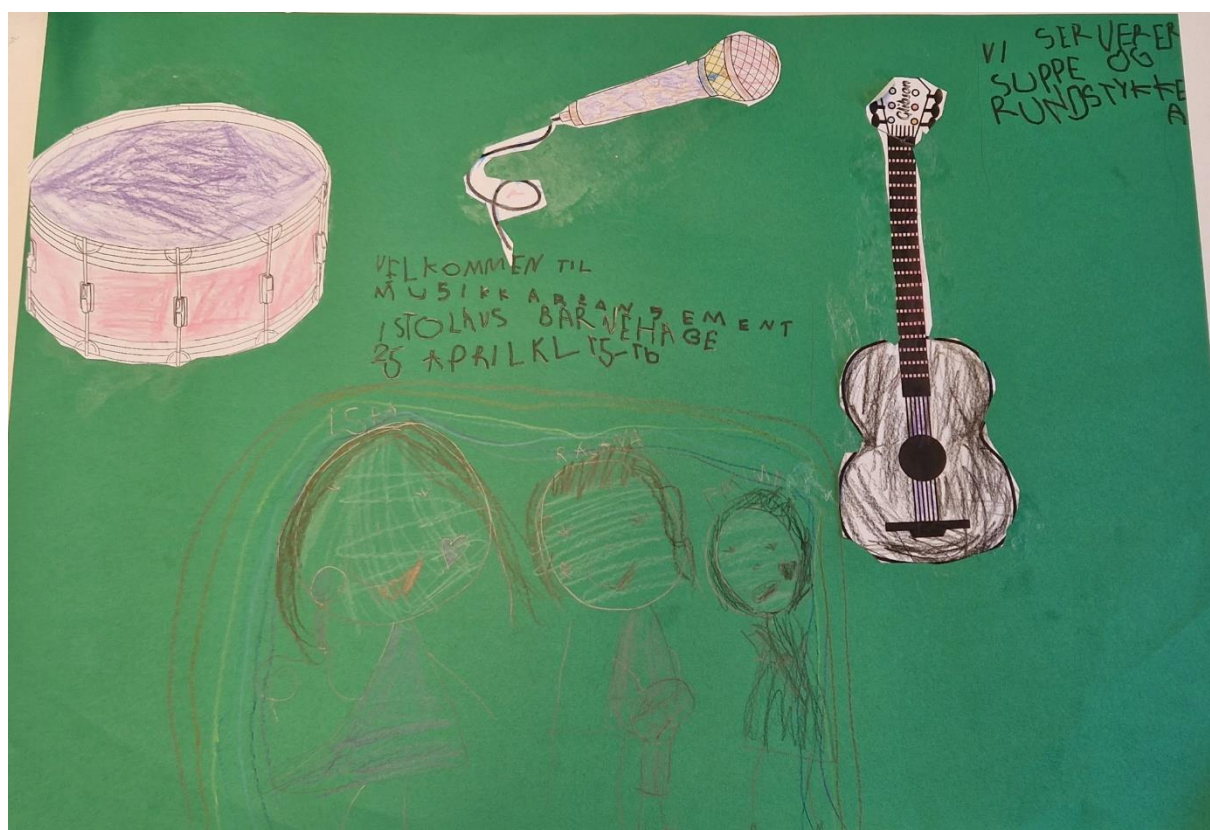
I barnets øyne kan du se nysgjerrighet og glede.
Så ta den lilles hånd, vær tilstede og la deg lede,
til magien og fantasien, som er barnets verden,
følg opp barnas initiativ og bli med på denne ferden.
For har du fokus og deltar på hele prosessen,
så vil vi alle sammen føle på den gode suksessen.

I vår årsplan står det at «tilstedeværelse er å vite hvor jeg skal være – og hvordan jeg skal være der jeg er». I åpen barnehage jobber vi for å ivareta barnet og barnets familie, så for oss er et godt foreldresamarbeid viktig. Ved å være tydelige, by på oss selv og være nær i alle situasjoner, skaper vi i fellesskap helhet i hverdagen. Vi lager gode lekearenaer for barna, og ekstra spennende var det en dag en ansatt hadde med «magiske fargeblyanter» som barna fikk utforske og undre seg over. Spenningen var stor da de hadde tegnet ferdig og fikk male-pensel og rent vann som de skulle stryke over tegningen sin. Undringen var like stor da det de hadde farget med blyant ble til maling, og tegningen deres ble et maleri. «Oiii se, det ble maling» sa en jente da hun strøk penselen over det hun hadde fargelagt med blyant. Det ble mange undrende kommentarer og forklaringer på hvordan dette kunne skje. Med tilstedeværende voksne fikk barna oppleve seg selv i et fellesskap hvor vi snakket om farger og forskjellen på maling og fargeblyanter. Vi måtte jo også teste ut om dette fungerte med vanlige fargeblyanter...og selvfølgelig gikk ikke det, for vi hadde jo brukt «magiske fargeblyanter».

Musikk er både en opplevelse og en arena for inkludering, fordi når vi synger og spiller kan barna delta på egne premisser. I dag har vi hatt samling i hjerterommet sammen med Valaskjold og Fritznerbakken bhg. Vi har prøvd de nye instrumentene vi har kjøpt for penger fra Sparebankstiftelsen; piano, tromme, mikrofoner, fløyter, munnsspill og ukulele. Og øvd på de fire sangene vi skal synge neste torsdag – når alle våre barn og foreldre er invitert til musikk og middag ute i St. Olavs. Sangene: Du er ei sol, Lille Petter Edderkopp, Lille kattepus og Er du veldig glad og vet det.

Uke 17

Denne uka har vi begynt med vårrengjøring. Barna har fylt opp containeren med skrot fra inne og ute og laget et eget innsamlingspunkt i forbindelse med Våraksjon 2024. Da barna fant noen gamle gruppebilder fra basene, ble det litt mimring. Vi snakket om sammenhenger og livets gang, og at det blir fint og ryddig til arrangementet i morgen; når barn, foreldre og ansatte fra St. Olavs, Valaskjold og Fritznerbakken samles ute for musikk og middag.

Musikk og middag. 5 sanger, 350 rundstykker, 60 liter grønnsakssuppe og 300 barn, foreldre og ansatte var i dag samlet ute i St. Olavs. Vi har fått midler til å kjøpe instrumenter og sangbøker, og ha et arrangement for hele virksomhet Fossen: Fritznerbakken, Valaskjold og St. Olavs.

Vi vil gjerne vise at musikk er viktig, som en arena for utfoldelse og samvær. Vi ønsker at bhg'en skal være en møteplass for hele familien.

Fritznerbakken og Valaskjold bakte rundstykker. St. Olavs laget suppe. Barna var med på vårrengjøring, baking, handling, skjære grønnsaker, male plakater, ha lydsjekk med mikrofon og piano, og til slutt å synge på scenen. Etterpå var det mat til alle.

Uke 18

Impulsturer med elsykkelen er noe av det beste barna vet. Da sykler vi dit vind og interesser fører oss. Barna kan peke ut interessante mål underveis, som vi utforsker nærmere. I sykkelvognen er vi nære og tilstede for hverandre - vi ser, hører og lukter det samme. Alle som sitter i vognen og på sykkelsetet passer på at alle har hjelm på hodet og vest på overkroppen, belte på riktig sted og at den voksne har to hender på rattet. Et skikkelig godt samarbeidsteam som drar ut i verden for å oppleve. Forrige sykkelstur tittet vi på alle blomstene på torget, møtte to gravemaskiner i jobb, to hunder, et rådyr, syklet hjem til to av barna på Fossefallet, kjente på kilefølelsen i magen fra fart og humper og luktet rar lukt fra Borregaard.

Vi tar sats sammen og tar spranget for full fart inn mai. Mai byr på mye musikk både ute og inne, i alt fra fuglesang til korpsmusikk. Og selvsagt er vi på Fossefallet med på det- vi som har vår egen strofe i Sarpsborgsangen: «Vårens flom i fossestupet, det er sangen om vår by». Med klangstaver, pianoet og våre egne stemmer øver vi med full kraft på alle de mai sanger vi kan, og de vi ennå ikke kan. Vi synger om Norge, og flagget og om oss selv og forsøker å telle hvor mange ganger vi roper hurra.

Uke 19

Det er snart 17. mai og sammen med barna finner vi frem ark, maling, pinner, lamineringsark og limpistol, for nå skal vi lage egne flagg til 16. mai toget i barnehagen. «For da kan jeg si hipp hipp hurra i toget med flagget», sier et barn.

Barna begynner å male flagg i håndflaten og lager håndavtrykk på arket. Mestringsglede er å ta og føle på «Jeg klarer, jeg klarer, se, se!» sier et barn. Etter lunsj har malingen tørket og det er tid for laminering, klippe ut håndavtrykket og sette på pinnen. Barna setter arket med håndavtrykket inn i lamineringsarket og «mater lamineringsmaskinen» som et barn uttrykte det. «Klarer selv, klarer selv!», sier flere av barna da de kommer frem for å laminere. Etter å ha klippet ut håndavtrykket skal skal pinnen limes på. Flere av barna har hørt at

limpistolen er varm, men da de ser at en voksen hjelper til med å holde limpistolen sier flere av barna: «Jeg vil også!». For som det står i årsplanen vår (s. 11): «Vi støtter barna til å prøve og gjøre på egen hånd».

Uke 20

Matglede. Barna skal få oppdage verden, og bli støttet til å prøve noe nytt. Vi har innført «Månedens pålegg». Hver måned velger en base ut et pålegg. På en utvalgt dag, i en mobil smaksbod som Vikingene har laget, får barna mulighet til å smake. Gjennom et bhg-år vil barna kunne smake tolv «nye» pålegg. I mai valgte Vikingene nøkkelost. I juni har Vikingskipet valgt sylteagurk og rødbeter.

Ifølge gresk mytologi ble Sisyfos dømt til å rulle en stein opp på et fjell, men hver gang han nådde toppen, rullet steinen ned. Dette illustrerer et evighetsarbeid.

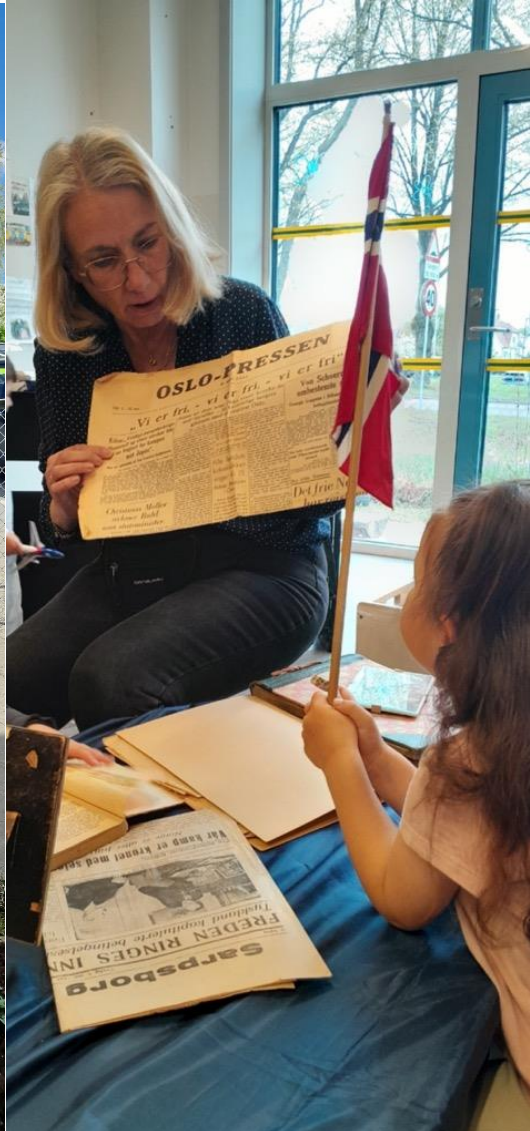
Da barn, en foresatt og ansatte flyttet kampesteinene i går, var det ikke som med Sisyfos. Vi samlet alt vi hadde av krefter, brukte vogn og pall, og trakk steinene bortover. Dagen i forveien hadde den foresatte fraktet fire stein til bhg'en. Og vi skulle flytte dem fra sykkelskuret til enden av kortveggen, hvor Vikingene skal bruke steinene til å lage runeskrift på, som en del av Prosjekt Viking.

«Når skal vi spise is?». «Jeg har laget pompong!». «Det veldig mye jobb med 17. mai!». «Når kommer pappa?». Barna har ulike oppfatninger og forventninger til dagen. Musikkinstrumenter er laget, blomster plantet, faner snekret og sanger sunget. Mens vi holder på med ringspill, boksekasting og sekkeløp, kommer Eddie på besøk, politiets maskot. Flere barn synes det er spennende, men det er en som lurar: «Hvor er Bjørnis?». På ettermiddagen er foreldrene invitert til å se på barna gå i tog. Og er det noe foreldrene i St. Olavs er spesielt gode på, så er det å stille opp og bidra på våre arrangementer! Med seg har de til sammen 22 kaker og fruktfat som inntas etter at vi har sunget Ja, vi elsker dette landet.

Uke 21

Tur og uteliv. Syv elsykler, tre grupper barn, en ordfører, en kommunedirektør, en varaordfører og en utvalgsleder, syklet byen rundt i dag - på besøksrunde i virksomhet Fossen barnehager. I Valaskjold hadde barna omvisning og serverte saft. I Fritznerbakken prøvde vi hinderløypa og fikk vann og frukt. I St. Olavs hadde barna laget eplekake og nypresset appelsinjuice.

Åpen barnehage er i manges tilfelle et første møte med et samfunn som er en smakebit av det som vil komme. Her får barna erfare noe av det viktigste vi kan lære dem i barnehagen, nemlig det å kunne fungere i et fellesskap. Rammeplan for barnehagen sier. «I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne» (s.22-23.) Så dette lille samfunnet som åpen barnehage er, trenger å ha ansatte og foreldre som er gode rollemodeller og veiledere. I åpen barnehage har vi plantet jordbær, sukkererter og blomkarse. Underveis i plantingen måtte barna

samarbeide, løse småkonflikter som oppsto, og inngå kompromisser som de mente var rettferdig for alle. Underveis i plantingen snakket vi om hva vi likte å spise av det vi plantet. «Jeg liker jordbær, sa et barn, og de fleste var enige om at jordbær er best. Noen av barna likte sukkererter, men ingen hadde spist blomkarseblomster før, så det kommer til å bli en førstehåndserfaring for mange. Noen av barna syntes det var «æsj å spise blomster», mens andre sa de ville smake når plantene blomstrer. Som det står i vår årsplan: «Å anerkjenne barns initiativ og følelse har grunnleggende betydning for deres selvfølelse». Det å kjenne seg selv, og forstå andre, påvirker barns forutsetninger for å inngå i positive fellesskap.

Uke 22

Ute får verden et annet uttrykk, og de ansatte deltar og støtter barna i deres små og store oppdagelser. Tømmerstokken var på elsykkeltur til Hafslundskogen. For noen av barna var det første møte med gapahuk, utedo og bål plass. Etter å ha ryddet litt, laget hinderløype og utforsket en stor stein, ble et barn opptatt av å finne en vei tilbake! Vil du til bhg'en? spør en ansatt. Nei, vi må finne elsyklene! De er parkert nede ved krysset, husker du? Ja, men vi må finne en vei tilbake, et annet sted! Vi kan gå her! Barnet peker inn i skogen bak gapahuken. Tror du det går, det er så mange trær der. Da dukker vi bare. Og så gikk vi inn der ...

Den siste måneden har barn og ansatte på Tømmerstokken plantet tomat og agurk. 🍅 🥒 Det startet med bittesmå frø som ble plantet i melkekartonger, til store planter som vi nå har plantet om i kasser ute. «Wow! Blitt så stor!» sa et barn her en morgen. I årsplanen vår står det at «Relasjonsarbeid og den ansattes væremåte har vært bindeleddet i denne prosessen gjennom samtale, deltagelse, involvering og tilstedeværelsen». Barna spør hver morgen om å vanne plantene og vi har sammen funnet veien videre i dette planteprosjektet som har skapt felles referanser og samhold mellom barna. Nå ser vi frem til å smake på resultatet! 🍅 🥒

Uke 23

Barna på Fossefallet jobber jevnt og trutt mot kunstutstillingen på sommerfesten 6 juni, i dag; en kunstnerisk aktivitet hvor de har malt og konstruert tre bukker av kartong.

En ansatt har lest eventyret om Bukkene Bruse for dem mens de har malt, klippet og brukt fantasien. Ved å kombinere lesing med praktiske aktiviteter som denne, får barna muligheten til å visualisere historien på sin egen måte samtidig som de utfolder seg gjennom håndverk og finmotoriske øvelser. Denne tilnærmingen integrerer leseopplevelsen med praktisk utforskning, noe som kan gi barna en dypere forståelse av kunst, samtidig som det støtter deres kognitive og motoriske utvikling.

Piknikfest m/ Kunstutstilling. I år har vi kombinert sommerfest med kunnskapsformidling. Basene har hatt ulike kunstprosjekter i løpet av våren. Vanligvis er vi mest opptatt av prosessen, men i dag er vi stolte av resultatet - mestring gjennom å ha skapt noe sammen. Barna har gledet seg til å vise frem det de har vært med på, og gjort hjerterommet om til en allsidig utstilling: Sky og sol, Robot, Trollhule, Bukkene bruse, Jeg klarer selv, Biler og byen vår, Huset med alle etasjene, Tegninger, Perlebilder, Gjenbruk, Dinosaurer og Runer på stein. Etter fellessang og roser til de eldste, spiste vi medbrakt mat, frukt og is, og så på kunst.

Virksomhet Fossens fotballturnering ved 08 stadion er gjennomført for fjerde år på rad. Våre tre bhg'er - St. Olavs, Fritznerbakken og Valaskjold - hadde det samme opplegget som sist: oppvarming, fire kampoppsett, lek og dans, maskot-besøk og is-spising. I år fikk hver bhg også en pokal.

Uke 24

Hvis du har tips, vil lære eller utveksle ideer - kom til oss i St. Olavs! I tillegg til barns barndom, har vi fagkompetanse på tur- og uteliv, musikk, spesialpedagogikk, barnevern, tverrfaglig psykososialt arbeid, traumer, kunsthistorie, matlaging, teologi, fotografi og dyrehold. Vi har 7 kompetansegrupper, 44 husfilosofer og realkompetanse som spenner mellom danseinstruktør, sportsentusiaster, eventyrer, duppeditt-spesialist, designer, kulturaktivitør, yoga, håndarbeid, historie og litteratur.

Vi ønsker å være en samlingsplass for hele familien, og en ressurs i lokalmiljøet!

Barna oppdager en flue på basen. «Se, en flue!» roper et barn, en voksen stiller spørsmålet «hvor mange bein har fluen?». Barna sniker seg mot fluen og teller beina. «Den har fem bein», sier et barn, en annen sier «nei, den har seks!». «Fluen er sulten!» sier da et barn og den voksne stiller spørsmål om hva de tror fluen spiser. Sammen finner barna ut at de tror fluen spiser gulost og leverpostei, deretter henter de det og plasserer maten på en madrass de har sett fluen være på. Etter kort tid kommer fluen og begeistringen blir stor da de ser fluen setter seg på maten. Som det står i årsplanen vår «Når kunnskap formidles på måter barna forstår, skapes vitebegjær og utforskertrang» (s.12). «Fluen flyr fordi den tar vingene sine fort opp og ned», sier et barn ivrig samtidig hvor hen tar sine egne armer fort opp og ned. Det blir mange spørsmål om fluen som de finner ut av ved å studere fluen i rommet, og ved å se på nettet og videoer. «Se på denne pæren, den har noen hull, hvem kan ha spist på den?» sier en voksen og legger frem en gammel pære på madrassen «Fluen!» sier flere av barna. Deretter legger to av barna bomull og lego ved maten «Kanskje fluen liker dette?» sier de. Barna sitter nysgjerrige rundt madrassen. Fluen kommer, men går bare bort til maten. «Fluen er god mat til frokøene!» sier da et barn, og vi kommer inn på hvorfor det finnes fluer. Etter en stund vil barna legge maten ut, siden et barn sier at «Vepser liker og den maten!», så dette må vi finne ut av. Barna følger nysgjerrige med fra vinduet og det første de ser er en flue som kommer mot maten. Etter lunsj oppdager flere at osten er borte, «jeg så bare rumpa til en måke ta det!», sier et barn og observasjonen er i gang igjen.

Månedens pålegg ble valgt ut av barna på vikingskipet, og de valgte sylta rødbeter og suragurk. Da vi hadde smurt brødkiver med smør, la vi på suragurker og rødbeter, og gikk fra base til base, i hjerterommet og uteområdet, og delte ut smaksprøver. «Vi må gå dit, og dit og dit!» sier barna som deler ut smaksprøvene. Noen barn i barnehagen var skeptiske, noen syntes det smakte veldig godt, og noen barn syntes det ikke smakte så godt. «Det er gratis!» roper et barn fra vikingskipet som syntes dette smakte veldig godt, og forsynte seg flere ganger. Årsplanen s. 12 sier at «vi veileder slik at barna selv finner svar». I denne situasjonen hvor barna utforsker nytt pålegg, lar vi barna få utforske smakene rundt det som er nytt, og lar de få avgjøre om dette er noe de liker eller ikke liker. Neste månedens pålegg er fiskepudding.

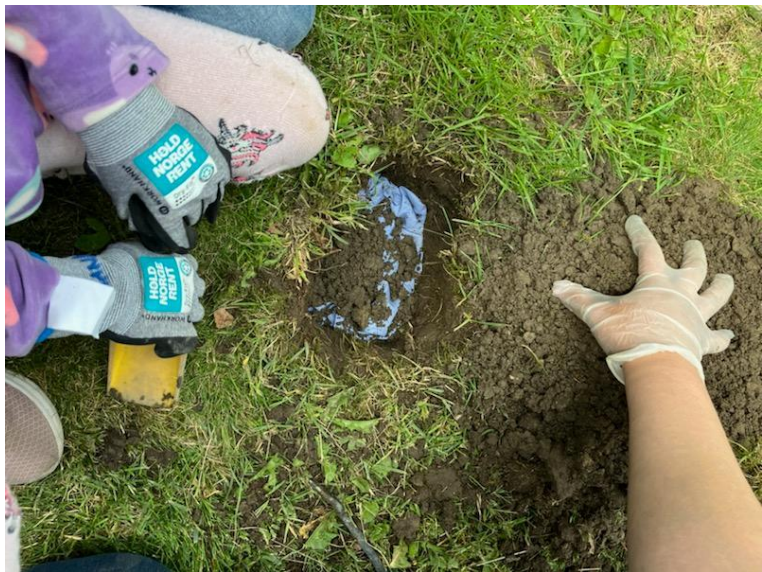

Uke 25

I dag har Vikingene vært på tur til lekeklassen ved Filadelfiakirken. På vei tilbake kom vi over en skadet fugl som lå midt i veibanen. En ansatt spurte om hva som kunne ha skjedd med duen, og det kom flere gode tanker fra barna. En gutt svarte at kanskje en katt hadde angrepet den når fuglen ikke så bak seg. En annen sa at han trudde fuglen hadde fløyet og krasjet i bakken. Ei jente tenkte det var en bil som hadde kjørt på den. Til slutt fant vi ut at vi måtte ta den med til barnehagen. Og undringen fortsatte. En gutt foreslo at vi kanskje skulle ha dratt til dyredoktoren med den. Ei jente nevnte at vi skulle gi den vann. Tilbake i barnehagen, etter å ha undersøkt duen, var det ingen annen utvei enn å la den slippe, det tok de voksne seg av. Etterpå begravet vi duen, og snakket om livets gang.

For tiden jobber vi med å lage en oversikt over hva barna bør ha opplevd når de går ut av porten for siste gang. Vi er mest opptatt av førstehåndserfaringer og hva de har deltatt på. Ett av disse stoppestedene på barnas dannelsesreise, er kafe/ restaurantbesøk.

I forbindelse med at det er flere barn fra Vikingskipet som skal slutte, har hele Vikingskipet hatt avslutning på Peppes pizza. Da vi kom frem til Peppes, fikk vi tildelt et stort langbord med plass til alle. Barna fikk velge hvor de ville sitte, og de var spente og ventet på at maten skulle komme. «Det er stort på restaurant med mange etasjer», sier et av barna. «Når vi er på restaurant kan vi snakke littegrann», sier et annet barn. Da pizzaene kom, fikk barna lukte og smake. «Spicy, det var digg!», sier et barn som smaker på alle pizzaene. «Pizzaen var god her!», sier flere av barna, og legger til: «Det var fint å spise her, og ikke bare i barnehagen». Det var en god stemning og matglede rundt bordet, og barna satt igjen med at dette var en fin og minneverdig opplevelse. Da vi var ferdige med restaurantbesøket, takker barna servitørene for maten og vi går sammen tilbake til barnehagen.

Uke 26

Det er tidlig sommer i Kulåsparken og på den store lekeplassen er det liv over alt. Barn fra skoler, barn fra barnehager og barn som er der med andre omsorgspersoner. Over alt ser man små mennesker dypt konsentrert bøyd over blader og kongler, småstein, sand og vann, og her er det kunnskapsformidling i bøtter og spann. Barnehagens rammeplan sier: «I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre» (s.22).

Vi i St. Olavs barnehage er opptatt av at barn lærer i alle situasjoner, og at de uformelle situasjonene er like viktig for barnas danning og utvikling som de formelle.

Lærings situasjoner oppstår ofte spontant, og det er derfor viktig at vi er nær og tilstede sammen med barna. På den måten kan vi respondere på det de forteller oss, eller lurer på, både verbalt eller med hele kroppen. Da hjelper vi barnet på å bli trygg i sine møter med det dagen har å by på, om det så er å trække på en gressplen for første gang, eller tilnærme seg vannet forsiktig for så å gi seg helt hen i den gleden vann kan by på.

I vår årsplan står det: «Learning by doing» gir barna en variert tilgang til virkeligheten» (s.12), og når her og nå får en verdi i seg selv, får barndommen den beste betydningen for livet som voksen.

I et tilbakeblikk på dette bhg-året, har noe av det viktigste vært barnas deltakelse. Vi har hatt prosjekter og familiearrangementer, gått og syklet på tur, fått besøk av politikere. Noen har vært med på foreldresamtaler og intervjuer av jobbsøkere, andre på fotballturnering og musikk på tvers. Og vi voksne mener at vi har fått til mye, men hva tenker barna? Fikk de den tiden de trengte til å leke, til fysisk utfoldelse og mulighet til bare å være barn?

Reell innflytelse handler ikke bare om å bli inkludert i gjøremål og aktiviteter, men om å få ytret sine meninger. Når vi nå tar et skritt videre i forhold til barnas deltakelse, så er målet å tilrettelegge for at barnas perspektiv også blir en del av utviklingen av St. Olavs som bhg.

Uke 27

«No ser eg atter slike fjell og dalar, som deim eg i min fyrste ungdom såg», skrev Aasmund Olavsson Vinje i et dikt fra 1860. Et barns syn på en stein eller fjell, er spennende og kan være ulikt fra hvordan en voksen vil betrakte den samme steinen eller det samme fjellet. I dag har vi, etter ønske fra to barn, tatt turen til fjellet - som også fungerer som en stor sklie og som sprenger noen grenser når det gjelder både klatring, mestring og samarbeid. Sammen har vi tatt hverandre imot i bunnen av fjellet, støttet hverandre på vei opp og dratt hverandre over kanten. Og ikke minst jublet for alle de som har nådd toppen.

Uke 28

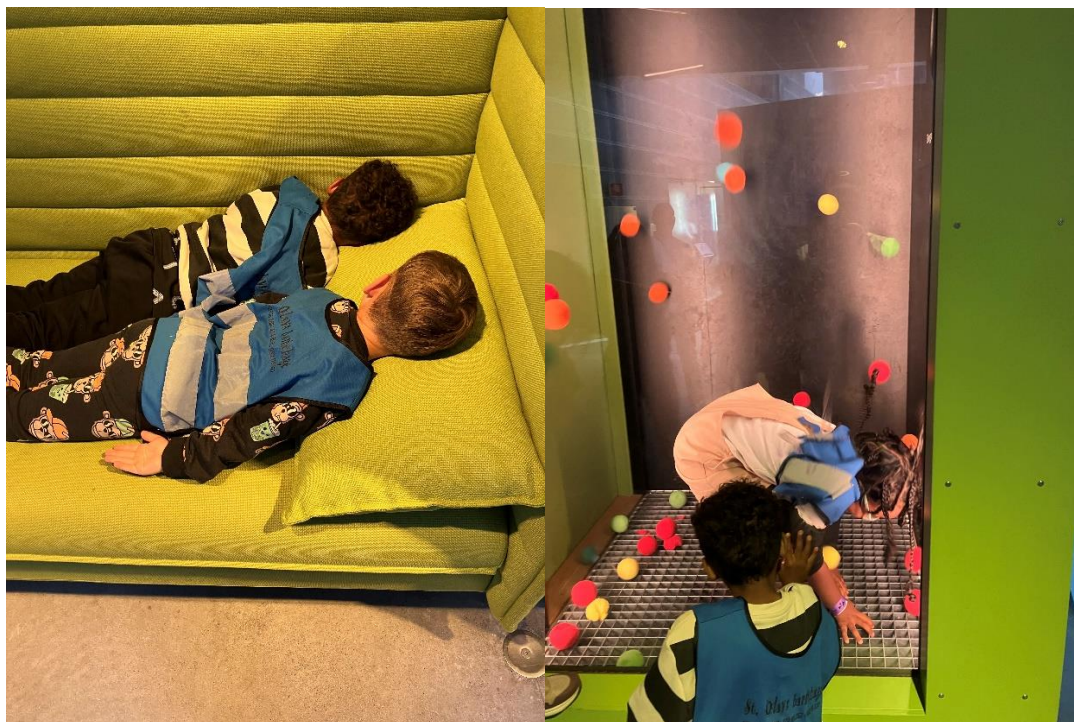
Denne uken er alle basene sammen. Vi snakket med barna om hva vi skulle finne på. På mandag var Vikingene på sykkelstur til Maxbo og handlet sparkel til veggene i Hjerterommet. I går foreslo en fra Fossefallet «å lage pizza med storebror», og da ble det pizzalunsj. I dag skal vi sparkle og male. Jean Piaget, utviklingspsykolog, og en av våre husfilosofer, understreket betydningen av samspillet mellom individ og miljø for læring og utvikling av sosiale ferdigheter. Han mente at barn konstruerer sin egen forståelse gjennom erfaringer og samhandling med andre. Under pizzalagingen utforsket barna kjøkkenredskaper, kom med utsagn om mengden av ost og grønnsaker, og eksperimenterte med å dele opp pølser med rivjernet. Og opplevde lukten og smaken av fersk pizza.

På Inspiria. Nysgjerrighet og barn går hånd i hånd. Det er sjeldent barn kan bevege seg forbi noe nytt, uten at det skal studeres, tas på, sees på og smakes på. Barn har en fantastisk evne til å ville oppleve verden. I ordene til Marie Curie: «vitenskap er først og fremst nysgjerrighet». Med dette kan man kanskje si at barn er de beste vitenskaperne. På Inspiria ble alle steiner vendt og alle hjørner undersøkt. Viking- og Vikingskipbarna brukte dagen på å forske ved de forskjellige apparater som befinner seg på Inspiria. Spaker dratt og raketter avfyrt, beveger barna seg gjennom bygningen, nysgjerrige. Ved et apparat løfter barna en bowlingkule ved hjelp av et tau, og når kulen slippes, kastes en tennisball ut av toppen av apparatet og lander i et nett. «Hva er det som skjer her, tror du?» spør en voksen. «Ballen flyr». Det var nå ganske sant det, men hva får den til å fly slik? Det måtte

ha noe med kulen å gjøre, kom de frem til. Refleksjonen endte i forklaring og visning av lufttrykk som ble skapt av kulen, som førte til at den lette tennisballen fløy høyt til værs. Slik beveget barn og voksne seg rundt på Inspiria. Utforskende og nysgjerrige på hvordan tingene fungerte og hvorfor. Etter mye forskning og en kjapp høneblund for noen slitne vitenskapere, gikk turen til iskiosken hvor vi fikk en velfortjent is for å kjøle ned hjerne og kropp. På vei ut av Inspiria fikk barna velge to ting vi skulle kjøpe med oss tilbake for å leke med i barnehagen. En eske med eksperimenter og en eske med hologramprosjektor ble valgt. Hånd i hånd beveget vi oss tilbake til barnehagen. Med en ransel stappet med nysgjerrighet, eksperimenter og nye opplevelser.

Uke 31

Olsok, 29. juli, er en katolsk festdag til minne om kong Olav den hellige, som falt i slaget på Stiklestad på denne datoen i 1030.

Fossefallet har hatt Olsoksamling i dag. Vi snakket om St Olav, som både hadde skip, krone, øks og Borg. "Nesten som et eventyr", sa en av guttene.

Fysisk bevegelse er bra for helsa, og en forutsetning for læring. Når barna får delta på det som skjer, lærer de om livet gjennom å leve det. "Vegfaring" blir det kalt, når barna, i sin direkte og kroppslige kontakt med omgivelsene, tilegner seg kunnskap; som stifinnere i skiftende omgivelser oppdager de spor. Denne uka har barna oppdaget både nye og gamle spor. De har laget badeland i bhg'en, vært på sykkelstur for å handle mat og ommøblert deler av Hjerterommet. Noen har ordnet med nye refleksvester, bilder eller limt hjertekort. Månedens pålegg ble tilbudt i går - fiskepudding. Og i dag lager barna månedens lunsj: fiskeboller og poteter.

Uke 32

I august har vi tema "vennskap, trivsel og fellesskap" i St. Olavs barnehage. Vi kan ta og føle på gjensynsgleden barna opplever nå etter en lang sommerferie fra hverandre, som et barn sa da han så en av vennene sine igjen : "Jeg har ikke sett ... på lenge og jeg har savnet henne!". Noen av barna og en ansatt begynte da og snakke om hva en venn er og et av barna sa at "en venn er en det er gøy å leke med" en annen sa "vi løper sammen". Som det står i årsplanen vår så er vi opptatte av å fremme et positivt psykososialt miljø hvor barna opplever gode og robuste relasjoner, har venner, tilhørighet og får bruke kroppen sin aktivt. Flere av barna på Fossefallet og Tømmerstokken har allerede flyttet over til Vikingene og Vikingskipet, eller skal snart flytte over. Ved slike endringer, er det ekstra godt å ha både små og store bestevenner man kan gjøre endringene sammen med.

Gjennom våren og sommeren har Tømmerstokken holdt på med et planteprosjekt - et prosjekt hvor resultatet har latt vente på seg. Tålmodige som få, har barna møttes ved de stadige større tomat og agurk plantene. De har vannet, luket, lyttet, luktet, og samarbeidet. Kan man høre en plante vokse? Og tenk at tomatblader faktisk lukter akkurat det samme som en tomat.

Ikke minst har de gledet seg masse sammen. Og endelig hadde altså dagen kommet hvor det kunne høstes! Røde tomater og akkurat passe store agurker. Noen av barna sa det smakte surt, og noen sa det var godt. Smaken er delt, og det er også bra.

Uke 33

At barna kan være med på alt, har ofte handlet om barnas deltakelse på aktiviteter og gjøremål. Det skal vi fortsette med, men vi skal gå videre og utvikle vår hverdagspedagogikk. Nå skal barna også få være referanser.

Det betyr at vi skal tilrettelegge for at barna blir involvert, ikke bare i hverdagsaktiviteter, men i alle saker som er viktige for dem: Gjør vi endringer på rommene, omorganiserer basene eller bytter turdag; har vi intervjuer, politikerbesøk eller familiearrangementer, så har vi planer og evaluerer oss ansatte i mellom. Men nå skal vi i større grad ta med barna, slik at de kan få ytret sine meninger. Og ikke bare de eldste barna – alle barnas stemmer er viktige.

Målet er at vi som bhg skal erkjenne at vi er helt avhengige av barnas meninger for å utvikle bhg`en.

